

Torstai 16. helmikuuta 2017

P8_TA(2017)0045

Guatemala ja etenkin ihmisoikeuksien puolustajien tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 16. helmikuuta 2017 Guatemalasta ja etenkin ihmisoikeuksien puolustajien tilanteesta (2017/2565(RSP))

(2018/C 252/21)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen sekä YK:n ihmisoikeusyleissopimukset ja niihin liitetyt valinnaiset pöytäkirjat,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen, Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan,
- ottaa huomioon kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen joulukuulta 2005,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa ihmisoikeusloukkauksista, myös päätöslauselmansa keskusteluista ihmisoikeuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden loukkauksia koskevista tapauksista,
- ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2007 antamansa päätöslauselman Guatemalasta ⁽¹⁾ ja 11. joulukuuta 2012 antamansa päätöslauselman, joka koskee EU:n ja Keski-Amerikan välisen assosiaatiosopimuksen tekemistä ⁽²⁾,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien alivaliokunnan helmikuussa 2016 tekemän vierailun Meksikoon ja Guatemalaan sekä valiokunnan mietinnön,
- ottaa huomioon suhteista Keski-Amerikan maihin vastaavan valtuuskunnan 16.–20. helmikuuta 2015 tekemän matkan Guatemalaan ja Hondurasiin,
- ottaa huomioon 21. tammikuuta 2016 antamansa päätöslauselman EU:n painopisteistä YK:n ihmisoikeusneuvostossa vuonna 2016 ⁽³⁾,
- ottaa huomioon YK:n erityisraportoijan antaman raportin ihmisoikeuksien puolustajien kohtaamista maailmanlaajuisista uhista ja naispuolisten ihmisoikeuksien puolustajien tilanteesta,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun vuosikertomuksen 2016 toimistonsa toiminnasta Guatemalassa,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksista vastaavan EU:n erityisedustajan äskettäisen vierailun Guatemalassa,
- ottaa huomioon vuonna 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman vuosiksi 2015–2019,
- ottaa huomioon vuosia 2014–2017 koskevan unionin etenemissuunnitelman, joka koskee yhteistyötä kumppanimaiden kansalaisyhteiskunnan kanssa,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien puolustajia koskevat unionin suuntaviivat ja ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan unionin strategiakehyksen, joissa sitoudutaan yhteistyöhön ihmisoikeuksien puolustajien kanssa,

⁽¹⁾ EUVL C 301 E, 13.12.2007, s. 257.

⁽²⁾ EUVL C 434, 23.12.2015, s. 181.

⁽³⁾ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0020.

Torstai 16. helmikuuta 2017

- ottaa huomioon 26. kesäkuuta 2014 annetun YK:n ihmisoikeusneuvoston päätöslauselman 26/9, jossa YK:n ihmisoikeusneuvosto päätti perustaa avoimen hallitustenvälisen työryhmän, jonka tehtävänä olisi laatia oikeudellisesti sitova ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen asiakirja ylikansallisista yhtiöistä ja muista liikeyrityksistä,
 - ottaa huomioon itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoja koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen vuodelta 1989 (ILO:n yleissopimus nro 169),
 - ottaa huomioon EU:n ja Keski-Amerikan assosiaatiosopimuksen ja vuodesta 2013 voimassa olleen EU:n ja Keski-Amerikan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen ihmisoikeuksia koskevat lausekkeet,
 - ottaa huomioon Guatemalaa koskevan monivuotisen maaohjelman 2014–2020, jossa sitoudutaan konfliktien ratkaisemisen, rauhan ja turvallisuuden edistämiseen,
 - ottaa huomioon Guatemalan oikeusalaan tukevat ohjelmat ja etenkin SEJUST-hankkeen,
 - ottaa huomioon Amerikan ihmisoikeustuomioistuimen vuonna 2014 antaman tuomion asiassa *ihmisoikeuksien puolustajat v. Guatemala*, sekä Amerikan valtioiden ihmisoikeustoimikunnan 31. joulukuuta 2015 antaman selonteon Guatemalan ihmisoikeustilanteesta (OEA/Ser.L/V/II. Doc. 43/15),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 25 artiklan, joka koskee Amerikan valtioiden ihmisoikeustoimikunnan turvaamistoimia koskevaa mekanismia,
 - ottaa huomioon vuonna 2009 annetut neuvoston päätelmät demokratiakehityksestä EU:n ulkosuhteissa,
 - ottaa huomioon unionin vuonna 2009 antamat suuntaviivat ihmisoikeuksista ja kansainvälisestä humanitaarisesta oikeudesta,
 - ottaa huomioon korkean edustajan Federica Mogherinin 9. joulukuuta 2016 Euroopan unionin puolesta antaman julkilausuman, joka koskee 10. joulukuuta 2016 vietettävää ihmisoikeuksien päivää,
 - ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) tiedottajan 17. elokuuta 2016 antaman julkilausuman ihmisoikeuksien puolustajista Guatemalassa,
 - ottaa huomioon unionin ja Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön 25–26. lokakuuta 2016 pitämässä ministerikokouksessa annetun Santo Domingon julistuksen,
 - ottaa huomioon niin kutsutun kolmentoista ryhmän 1. helmikuuta 2017 antaman julkilausuman oikeusvaltioperiaatteen vahvistamisesta sekä korruption ja rankaisemattomuuden torjumisesta,
 - ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan, 3 artiklan 5 kohdan, 18, 21, 27 ja 47 artiklan sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 208 artiklan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 135 artiklan,
- A. toteaa, että Guatemala on Keski-Amerikan kolmanneksi suurin EU:n myöntämän kahdenvälisen kehitysavun saaja ja että sen kaudella 2014–2020 saaman avun arvo on 187 miljoonaa euroa ja että kehitysapu keskitetään elintarviketurvaan, konfliktien ratkaisemiseen, rauhaan, turvallisuuteen ja kilpailukykyyn;
- B. toteaa, että Guatemalan strateginen sijainti on Keski-Amerikan ja Yhdysvaltojen välisen huumeliikenteen ja laittoman maahanmuuton reitillä; toteaa, että guatemalalaiset ovat edelleen toiseksi suurin Yhdysvalloista karkotettujen ryhmä; toteaa, että vuosikymmeniä jatkunut Guatemalan sisäinen konflikti, korkea köyhyysaste ja syvälle juurtunut rankaisemattomuuden kulttuuri ovat ruokkineet maan väkivaltaisuuksia ja turvallisuusuhkia; katsoo, että korkea rikollisuusaste vaikuttaa koko yhteiskuntaan ja erityisesti ihmisoikeuksien puolustajiin, kansalaisjärjestöihin ja paikallisviranomaisiin;

Torstai 16. helmikuuta 2017

- C. panee merkille, että vuonna 2017 vietetään Guatemalan rauhansopimuksen 20-vuotisjuhlaa; pitää olennaisena vastustaa rankaisemattomuutta, etenkin aiempien epädemokraattisten hallintojen kaudella tehtyjen vakavien rikosten kohdalla; katsoo, että Guatemalan viranomaisten on lähetettävä ihmisoikeuksien puolustajia kohtaan henkistä ja fyysistä väkivaltaa käyttäville selkeä viesti siitä, että tällainen toiminta ei jää rankaisematta;
- D. ottaa huomioon, että Guatemalan ihmisoikeuksien puolustajien suojeluyksikkö (UDEFEQUA) kirjasi tammikuun–marraskuun 2016 välisenä aikana neljätoista Guatemalan ihmisoikeuksien puolustajien murhaa ja seitsemän murhayritystä; ottaa huomioon, että samojen lähteiden mukaan ihmisoikeuksien puolustajia vastaan hyökättiin vuonna 2016 kaikkiaan 213 kertaa, mukaan lukien heitä vastaan käynnistetyt 68 uutta oikeudenkäyntiä; toteaa, että ympäristöaktivistit ja maa-omistajien puolustajat sekä oikeuden ja rankaisemattomuuden puolustajat olivat niitä ihmisoikeuksien puolustajia, joita vastaan hyökättiin useimmiten;
- E. toteaa, että vuonna 2017 on tähän mennessä jo surmattu ihmisoikeuksien puolustajat Laura Leonor Vásquez Pineda ja Sebastián Alonzo Juan ja että vuonna 2016 on tietojen mukaan surmattu toimittajat Victor Valdés Cardona, Diego Esteban Gaspar, Roberto Salazar Barahona ja Winston Leonardo Túnchez Cano;
- F. pitää ihmisoikeustilannetta edelleen erittäin huolestuttavana; katsoo, että naisten ja alkuperäisväestön, etenkin ihmisoikeuksia puolustavien, ja muuttajien tilanne on vakava ja että muita huolenaiheita ovat esimerkiksi oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, vankilaolot, poliisien käyttäytyminen, sekä kidutusyytökset, joihin yhdistyvät laajana rehottava korruptio, lehmänkaupat ja rankaisemattomuus;
- G. panee merkille, että Guatemala on allekirjoittanut ILO:n yleissopimuksen nro 169 itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoista ja ILO:n yleissopimuksen nro 87 ammatillisesta järjestäytymisvapaudesta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelusta; panee merkille eräät myönteiset signaalit, kuten Mesa Sindical del Ministerio Público -ministeriön perustamisen; toteaa, että Guatemalan lainsäädäntö ei velvoita ennakoitua järjestettävään, vapaaseen ja tietoon perustuvaan kuulemiseen, kuten ILO:n yleissopimuksessa nro 169 vaaditaan;
- H. toteaa, että Amerikan ihmisoikeustuomioistuin teki vuonna 2014 sitovan päätöksen, jossa peräänkuulutettiin toimintaperiaatteita ihmisoikeuksien puolustajien suojelemiseksi; toteaa, että edellä mainittujen periaatteiden toteuttamiseksi on käynnistetty EU:n rahoittama kuulemisprosessi;
- I. ottaa huomioon, että yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia YK:n suuntaviivoja sovelletaan kaikkiin valtioihin ja kaikkiin yrityksiin, toisin sanoen sekä yrityksiin, joiden toiminta on valtioiden rajat ylittävää, että muihin yrityksiin riippumatta niiden koosta, toimialasta, sijainnista, omistuksesta tai rakenteesta, mutta tehokas valvonta- ja seuraamusmekanismi ovat edelleen haaste suuntaviivojen maailmanlaajuisessa täytäntöönpanossa; toteaa, että Guatemalan ihmisoikeustilannetta tarkastellaan uudelleen marraskuussa 2017 pidettävässä YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallista määräaikaistarkastelua koskevassa mekanismissa;
- J. toteaa, että Guatemalana ihmisoikeusvaltuutettu, ministeriö ja oikeuslaitos ovat toteuttaneet merkittäviä toimenpiteitä rankaisemattomuuden lopettamiseksi ja ihmisoikeuksien edistämiseksi;
- K. toteaa Guatemalan toteuttaneen eräitä myönteisiä toimenpiteitä, kuten Guatemalan kansainvälisen rankaisemattomuutta vastaisen komitean (CICIG) toimeksiannon jatkamisen vuoteen 2019 saakka; toteaa, että lokakuussa 2016 annettu perustuslain uudistusta koskeva ehdotus, jonka toimeenpanovaltaa käyttävä presidentti, kongressin puhemies ja Guatemalan oikeusjärjestelmän presidentti esittelivät kongressille, perustuu muun muassa kansalaisyhteiskunnan kanssa käytyihin pyöreän pöydän keskusteluihin, ja sillä pyritään lujittamaan oikeusjärjestelmää soveltaen oikeudellisen uran, oikeudellisen moniarvoisuuden ja oikeuslaitoksen riippumattomuuden periaatteita;

Torstai 16. helmikuuta 2017

- L. toteaa, että häirinnän vastaista kampanjaa on jumiutettu erinäisillä näytösluonteisilla korruptioon ja siirtymäkauden oikeusjärjestelyihin liittyvillä tapauksilla, joihin ihmisoikeuksien puolustajat ovat paneutuneet ja joissa tuomareita ja lakimiehiä on peloteltu ja heitä vastaan on nostettu tekaistuja kanteita; toteaa, että CICIG:in puheenjohtajaa Iván Velasquezia vastaan on myös nostettu syytteitä ja häntä vastaan on käynnistetty herjauskampanja; toteaa, että siirtymäkauden oikeusjärjestelyihin liittyvät näytösluonteiset oikeudenkäynnit etenevät ja että niissä ovat osallisina muun muassa Molina Theissen ja CREOMPAZ ja että lisäksi käydään oikeutta La Linea y Coparacha -korruptiotapauksissa;
- M. ottaa huomioon, että eräät unionin jäsenvaltiot eivät ole vielä ratifioineet EU:n ja Keski-Amerikan assosiaatiosopimusta, joten poliittista vuoropuhelua koskeva osio ei ole vielä voimassa; toteaa, että unionin ulkoisten toimien ytimeen kuuluvat ihmisoikeudet ja oikeusvaltioperiaate sekä kestävä talouskehitys ja sosiaalinen kehitys;
1. tuomitsee mitä jyrkimmin Laura Leonor Vásquez Pinedan ja Sebastián Alonzo Juanin äskettäiset murhat, toimittajien Victor Valdés Cardonan, Diego Esteban Gasparin, Roberto Salazar Barahonan ja Winston Leonardo Túnchez Canon murhat sekä muut Guatemalassa vuonna 2016 tehdyt 14 muun ihmisoikeuksien puolustajien murhat; esittää vilpittömät surunvalittelunsa kaikkien näiden ihmisoikeuksien puolustajien perheille ja ystäville;
 2. on huolissaan siitä, että jatkuvat väkivaltaisuuudet ja keho turvallisuustilanne haittaavat ihmisoikeuksien puolustajia näiden pyrkiessä jatkamaan toimintaansa täysipainoisesti ja vapaasti: osoittaa kunnioitusta kaikille Guatemalan ihmisoikeuksien puolustajille ja vaatii, että edellä mainitut ja niitä aiemmat murhat tutkitaan välittömästi, riippumattomasti, puolueettomasti ja perinpohjaisesti; korostaa, että tarvitaan elinvoimaista yhteiskuntaa, jotta valtion vastuu toteutuisi paremmin kaikilla tasoilla ja jotta valtiosta tulisi herkemmin reagoiva, osallistavampi ja vaikuttavampi, mikä antaisi sille vahvemman oikeutuksen;
 3. pitää myönteisenä Guatemalan toimia järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, pyytää näiden toimien tehostamista ja ottaa huomioon, kuinka suunnattoman vaikeaa on turvata turvallisuus ja vapaus kaikille kansalaisille huumeisiin kytkettyvässä väkivallan ilmapiirissä; kehottaa unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita antamaan Guatemalalle teknistä tukea ja rahoitusta, jotta maata voidaan auttaa korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumisessa; katsoo, että tämä on asetettava etusijalle kahdenvälisissä yhteistyöohjelmissa;
 4. muistuttaa, että on kehitettävä ihmisoikeuksien puolustajien suojelemista koskevia periaatteita, kuten Amerikan ihmisoikeustuomioistuin totesi vuonna 2014 antamassaan lausunnossa; panee merkille äskettäin käynnistetyn kansallisen vuoropuhelun; kehottaa Guatemalan viranomaisia varmistamaan, että toimintaperiaatteita kehitetään laajan osallistamisen prosessissa ja että tällöin puututaan ihmisoikeuksien puolustajien asemaa heikentäviin rakenteellisiin syihin; kehottaa liikemaailmaa tukemaan näitä toimenpiteitä;
 5. pitää myönteisenä, että unionin Guatemalan-edustusto avustaa taloudellisesti ohjelmasta käytäviä keskusteluja ja sitä koskevaa kuulemisprosessia, ja kannustaa edustustoa jatkamaan ihmisoikeuksien puolustajien tukemista; kehottaa toimivaltaisia viranomaisia suunnittelemaan ja toteuttamaan politiikkaa, jolla ihmisoikeuksien puolustajia suojellaan tiiviissä yhteistyössä useiden sidosryhmien kanssa; kehottaa viranomaisia jatkamaan uudistuksia riippumattoman oikeuslaitoksen luomiseksi, rankaisemattomuuden torjumiseksi ja oikeusvaltioperiaatteen vakiinnuttamiseksi;
 6. edellyttää, että Amerikan valtioiden ihmisoikeustoimikunnan suosittelemat ennaltavarautumistoimet pannaan pikaisesti täytäntöön; kehottaa viranomaisia kumoamaan päätöksen, jolla yksipuolisesti lakkautettiin ihmisoikeuksien puolustajia hyödyttävät toimenpiteet;
 7. muistuttaa vuosina 2014 ja 2015 vilpittömässä mielessä järjestetyn 93:n yhteisöjen kuulemistilaisuuden tuloksista; muistuttaa käynnissä olevasta osallistumisprosessista ja kehottaa Guatemalan viranomaisia vauhdittamaan menettelyjä, jotta voidaan varmistaa kansallisen mekanismin käyttöönotto vapaita ja tietoon perustuvia ennalta kuulemisia varten ILO:n yleissopimuksessa nro 169 edellytetyllä tavalla; kehottaa Guatemalan hallitusta käynnistämään yhteiskunnassa laajemmat kuulemiset vesivoimaloista, kaivoshankkeista ja öljy-yhtiöistä; kehottaa unionin toimielimiä varmistamaan, että unionin myöntämällä tuella ei edistetä eikä mahdollisteta kehityshankkeita ennen kuin velvoite alkuperäisyhteisöjen ennakolta järjestettävästä, vapaasta ja tietoon perustuvasta kuulemisesta on täytetty;

Torstai 16. helmikuuta 2017

8. pitää myönteisenä oikeuslaitoksen uudistamista koskevaa aloitetta, jonka toimeenpanovallan, tuomiovallan ja lainsäädäntövallan käyttäjät esittelivät kongressille kehittääkseen edelleen asiantuntevaa ja demokraattista oikeusjärjestelmää, joka perustuu oikeuslaitoksen todelliseen riippumattomuuteen; edellyttää Guatemalan kongressilta yhteistyöhenkeä, jotta oikeuslaitoksen uudistus voidaan toteuttaa kokonaisuudessaan ja täysipainoisesti vuonna 2017; kehottaa siksi Guatemalan viranomaisia kohdentamaan riittävästi varoja ja henkilöresursseja oikeuslaitosta ja etenkin yleisen syyttäjän virastoa varten; tukee CICIG-komission (rankaisematta jättämistä Guatemalassa vastustava kansainvälinen komissio) työtä;
 9. pitää myönteisenä muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäisen kamarin ratkaisua, jossa vahvistettiin jälleen kerran, että maan aiempaa diktaattoria Rios Monttia vastaan nostetussa oikeudenkäynnissä ei sovelleta rajoituksia joukkotuhontarikosten ja ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten osalta; pitää ratkaisua virstanpylväänä rankaisemattomuuden torjumisessa;
 10. kehottaa Guatemalan valtiota yhteistyöhön yleismaailmallista määräaikaistarkastelua koskevan mekanismin kanssa ja kehottaa sitä toteuttamaan kaikki asianmukaiset toimenpiteet mekanismin antamien suositusten täytäntöön panemiseksi;
 11. pyytää unionia tukemaan yleisen syyttäjän virastoa; tuomitsee jyrkästi kaikenlaisen painostuksen, pelottelun ja vaikutusyritykset, jotka saattaisivat vaarantaa riippumattomuuden, oikeudellisen moniarvoisuuden ja puolueettomuuden; kannustaa Guatemalan viranomaisia jatkamaan yhteistyötä sisäministeriön alaisen ihmisoikeuksien puolustajia vastaan tehtyjä iskuja tutkivan yksikön sekä yleisen syyttäjän viraston alaisen ihmisoikeusjaoksen kanssa;
 12. kehottaa unionin toimielimiä yhteistyöhön, jotta saadaan aikaan kansainvälisesti sitovia sopimuksia, joilla parannetaan ihmisoikeuksien kunnioittamista, etenkin kun on kyse unioniin sijoittautuneista kolmansissa maissa toimivista yrityksistä;
 13. kehottaa jäsenvaltioita, jotka eivät ole vielä ratifioineet EU:n ja Keski-Amerikan assosiaatiosopimusta, tekemään sen mahdollisimman pian; pyytää unionia ja jäsenvaltioita hyödyntämään assosiaatiota ja poliittista vuoropuhelua koskevassa sopimuksessa tarkoitettuja mekanismeja ja kannustaa painokkaasti Guatemalaa toteuttamaan kunnianhimoista ihmisoikeusohjelmaa ja torjumaan rankaisemattomuutta; kehottaa unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita kohdentamaan tähän tehtävään riittävästi varoja ja teknistä tukea;
 14. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, ihmisoikeuksista vastaavalle EU:n erityisedustajalle, Amerikan valtioiden järjestölle, EU:n ja Latinalaisen Amerikan parlamentaariseen edustajakokoukselle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Guatemalan tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille, Keski-Amerikan taloudellisen yhdentymissopimuksen sihteeristölle (SIECA) ja Keski-Amerikan parlamentille (Parlacen).
-